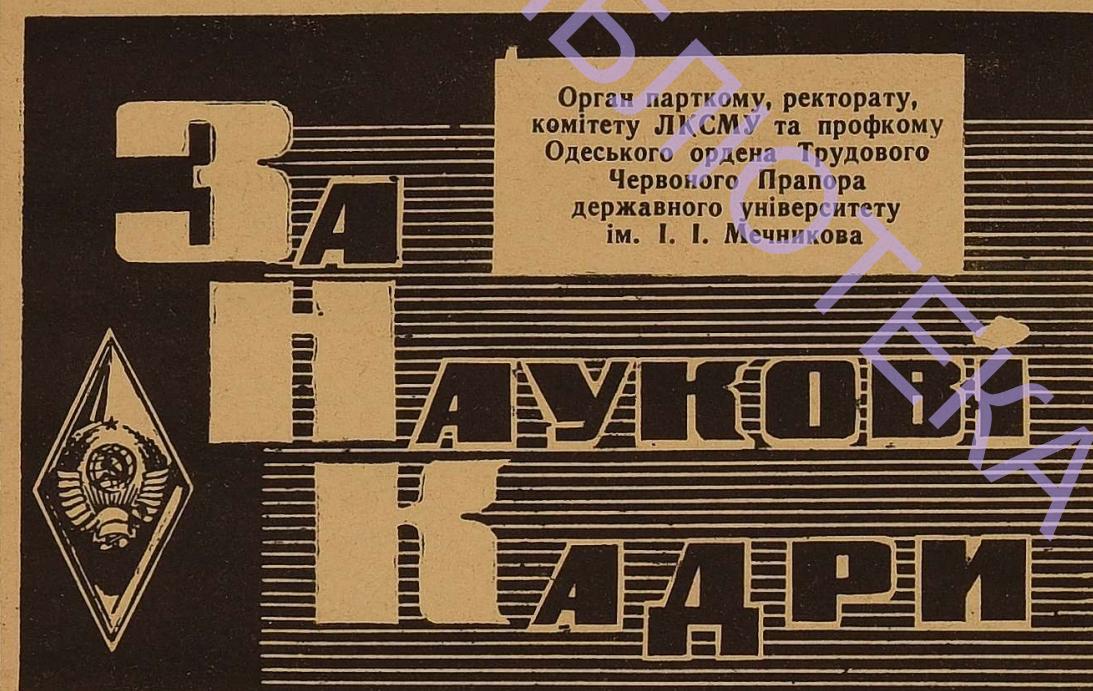

Н.З.

НАУКОВІ
ГАЗЕТИ

Хай живе Першотравень!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, єДНАЙТЕСЯ!

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXVI

№ 15 (998)
30 КВІТНЯ
1970 р.

Ціна 2 коп.

День міжнародної солідарності трудящих

День міжнародної солідарності трудящих — Перше травня — день огляду бойових сил народів нашої планети. В цей день особливо здимо проявляється міжнародна солідарність трудящих різних країн і континентів в боротьбі проти імперіалізму, за мир, демократію і соціалізм.

Всюди цього весняного дня 1 Травня горить полум'я кумачових прапорів. Багато разів в цей день була пролита кров робітників. Але ні розстріли, ні масові арешти не задушили першотравневе свято, яке міцно ввійшло в міжнародний робітничий рух. Нинішній Першотравень проходить в знаменний рік, рік ленінського ювілею. Зовсім недавно прогресивне людство уроочисто відзначало 100-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна, великого мислителя і революціонера, животворні ідеї якого, заповіти і немеркнучі діла надихають на геройчу боротьбу мільйони революційних бійців.

Для радянського народу день 1 Травня — день звіту перед зарубіжними загонами революційного руху. В дослідженнях нашої країни — найважливіший аргумент на користь соціалізму, в них — матеріальний вклад в змінення могутності табору соціалізму — оплоту всього міжнародного революційного руху. Наша Батьківщина зустрічає свято Першотравня новими звершеннями в трудині, домагаючись дострокового виконання завдань завершального року п'ятирічки.

Разом з радянським народом рапортують в цей день про свої досягнення в будівництві нового життя народи соціалістичних країн. В країнах, де володарем капіталу, пролетарії піднімають свій голос проти всевладдя монополій, на захист своїх соціальних прав, проти імперіалістичної реакції, проти війни. Знову і знову звучатиме у всіх країнах голос людей праці на захист В'єтнаму, за припинення імперіалістичних агресій і війн. В день Першого травня мільйони трудящих нашої планети демонструватимуть свою відданість безсмертним ленінським ідеям пролетарського інтернаціоналізму.

З СВЯТОМ ПЕРШОТРАВНЯ, ДОРОГІ ТОВАРИШІ!

ГАРЯЧЕ ВІТАЄМО ПРОФЕСОРІВ ВИКЛАДАЧІВ, СТУДЕНТІВ, РОБІТНИКІВ І СЛУЖБОВЦІВ УНІВЕРСИТЕТУ ЗІ СВЯТОМ ВЕСНИ!

ХАЙ СВЯТО МІЖНАРОДНОЇ СОЛІДАРНОСТІ ТРУДЯЩИХ ЗАПАЛИТЬ ВАС НА САМОВІДДАНУ ПРАЦЮ В ІМ'Я ТОРЖЕСТВА КОМУНІЗМУ.

ВЕСНЯНОГО НАСТРОЮ ВАМ, ДОРОГІ ТОВАРИШІ, ТВОРЧИХ ДЕРЗАНЬ, МІЦНОГО ЗДОРОВЯ І ВЕЛИКОГО ЩАСТЯ В ОСОБИСТОМУ ЖИТТІ!

РЕКТОРАТ, ПАРТИЙНИЙ КОМІТЕТ, КОМІТЕТ ЛКСМУ, ПРОФКОМ УНІВЕРСИТЕТУ.

Урочисті збори Землячества студентів і аспірантів В'єтнаму

Дев'ятнадцятого квітня 1970 року у Великому актовому залі ОДУ відбулися збори Землячества студентів і аспірантів В'єтнаму, присвячені 100-річчю з дня народження В. І. Леніна, в яких взяли участь студенти та співробітники нашого вузу. Збори відкрив аспірант університету Фан-Ба-Фонг (Південний В'єтнам).

З доповідю, присвяченою вождю світового пролетаріату В. І. Леніну, виступив голова Землячества Ву-Чунг-Танг.

На зборах виступили студент першого курсу механіко-математичного факультету Нго-Ань-Туан, студентка першого курсу фізичного факультету Нгок-Ань, а також студентка історичного факультету В. Плахотник.

На зборах Землячества в'єтнамських студентів і аспірантів виступив заступник секретаря партійного комітету університету В. І. Світличний.

В'єтнамські студенти і аспіранти прийняли вітального листа на адресу партійного комітету і ректорату університету.

Хай живе у віках ім'я і справа Володимира Ілліча ЛЕНІНА — геніального продовжувача революційного вчення Маркса і Енгельса, засновника комуністичної партії, керівника першої в світі переможної пролетарської революції, творця соціалістичної держави, вождя міжнародного робітничого класу!

(Із Запликов ЦК КПРС до 1 Травня 1970 року)

І В СЕРЦІ — БУЯННЯ ВЕСНИ

Шумить весна, оживає природа. Зелені килими трав покривають землю. Як і два роки тому.

Тільки деякі зміни сталися за цей час в її, Надії Кравченко, житті. Два роки тому вона працювала секретарем народного суду в м. Севастополі. І любила цю роботу понад усе. Чесно і сумлінно ставилася до доручених справ.

Вирішивши продовжувати навчання, Надія в 1968 році відмінно склали іспити і вступила до університету на юридичний факультет. З перших же днів навчання вона зарекомендувала себе зразковою, старанною студенткою і хорошим товаришем. Головна риса її характеру — вимогливість як до себе, так і до своїх товаришів. За це Надію Кравченко поважають однокурсники і всі, хто знає її.

Надія Кравченко — активістка. Вона — член комсомольського бюро факультету, член редколегії стіннівки «Радянський юрист». Роботи багато. І Надія всюди встигає. Вона — приклад для всіх і в усьому: навчанні, праці, в побуті і дозвіллі.

...Надворі бує різноманітними цвітом весна. Весна ленінська, весна ювілейна. І в переддень міжнародного свята всього людства 1 Травня Надія стала іменною стипендіаткою. Свято Першотравня вона зустрічає з особливим піднесенням. То ж хай щастить тобі, Надю, і в подальшому житті!

Ольга АВДЕЄВА.

День народження преси

В день виходу першого номера масової робітничої газети «Правда» 5 травня наша країна щорічно святкує День преси. Це свято нині по особливому значне і радісне: воно відзначається в рік сторіччя з дня народження Володимира Ілліча Леніна, великого засновника нашої преси.

Більшовицька преса, історія якої невіддільна від історії нашої партії, створена і випестувана Леніним. Він був її організатором, ідейним наставником, генеревершеним партійним публіцистом. Надаючи величезного значення друкованому партійному слову, В. І. Ленін порівнював пресу з лісами, які розводяться навколо будови, і визначав її значення як колективного агітатора, пропагандиста і організатора мас. Завдяки постійній турботі партії радянська преса виросла в величезну силу. Її славні ленінські традиції — бойова комуністична ідейність і глибока партійність, масовість, тісний зв'язок з життям народу, активна участь в боротьбі за створення нового суспільства — невпинно мішняють і розвиваються. Спираючись на широкий актив, радянська преса допомагає партії у всій її багатогранній політичній і організаторській діяльності. Вона незмінно виступає як глашатай ідей марксизму-ленінізму, ідейно оздоблює трудящих, мобілізує їх на боротьбу за нові успіхи комуністичного будівництва в нашій країні. Розгорнувши широку підготовку до 100-річчя з дня народження В. І. Леніна, радянська преса провела велику роботу по пропаганді його ідейної спадщини, показуючи, як партія і народ послідовно втілюють в дійсність заповіти Ілліча.

Радянська преса провадить з дня в день живий літопис всенародного змагання за дострокове завершення п'ятирічки на честь ленінського ювілею. Показуючи хід виконання зобов'язань, пропагуючи досвід передовиків і новаторів, наша преса посилює свою мобі-

лізуючу роль в боротьбі за здійснення економічної політики партії, за прискорення науково-технічного прогресу, підвищення продуктивності праці і ефективності виробництва. Вірна ленінським заповітам, справі партії, радянська преса невпинно бореться за здійснення ідеалів партії, створюючи яскравий літопис сучасності, виховуючи свідомих і переконаних будівників комунізму.

Чимало активістів бере участь в роботі газети «За наукові кадри». Це — і студенти, і співробітники вузу. До газети пишуть на найрізноманітніші теми, автори кореспонденцій порушують важливі питання університетського життя: висвітлюють роботу партійних організацій факультетів, багатограничний процес навчально-виховної роботи, діяльність громадських організацій, показують кращих людей, викривають недоліки, які ще мають місце в роботі окремих ділянок вузу.

Газета виконує роль колективного пропагандиста і колективного агітатора тоді, коли вона тісно зв'язана з масами. Цей зв'язок можливий, якщо в газеті беруть участь громадські кореспонденти.

Активними кореспондентами газети є професор С. К. Мельник, доктор філологічних наук І. М. Дузь, доценти А. А. Москаленко, І. І. Кобиляцький, Д. С. Чернявська, П. Т. Маркушевський, секретар комітету комсомолу Т. Ткаченко, заступник секретаря комітету комсомолу Володимир Матковський, студенти В. Синельников, Л. Белозьорова, Г. М'ягков, В. Козак, М. Плосконос, В. Глебов та ін.

Редакція газети дякує цим товаришам, усім, хто активно дописує в газету, за їх журналістську працю.

День народження своєї народної преси разом з журналістами, робсількорами, поліграфістами відзначають всі трудящі нашої великої Батьківщини.

ПІДСУМКИ КОНКУРСУ

Редакцією газети «За наукові кадри» та комітетом комсомолу університету було оголошено конкурс на кращу стінну газету, присвячену 100-річчю з дня народження В. І. Леніна.

За підсумками конкурсу перше місце зайніли газети «Філолог» (редактор В. Козак) та «Історик» (редактор В. Кілеса).

Друге та третє місце зайніли відповідно стіннівки «Радянський хімік» (редактор В. Чарський) та «Радянський фізик» (редактор В. Зотов).

Редколегіям цих газет буде вручено пам'ятні призи та Почесні грамоти.

НАКАЗ № 913 ПО ОДЕСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ ім. І. І. МЕЧНИКОВА

На означення Дня преси і за активну участь в діяльності багатотиражної газети «За наукові кадри» і редколегії стінних газет, за сумлінне виконання громадських доручень ОГОЛОСИТИ ПОДЯКУ:

А. А. МОСКАЛЕНКОВІ — активному кореспондентові газети «За наукові кадри»;

С. К. МЕЛЬНИКУ — активному кореспондентові газети «За наукові кадри»;

І. І. КОБИЛЯЦЬКОМУ — активному кореспондентові газети «За наукові кадри»;

Л. С. БЕЛОЗЬОРОВІЙ — активному студкору газети «За наукові кадри»;

Л. І. ДУЗЬ — активному студкору газети «За наукові кадри»;

М. Г. ПЛОСКОНОСУ — активному студкору газети «За наукові кадри»;

В. М. ВІЛЕНСЬКОМУ — художнику-оформителю газети «За наукові кадри»;

Ректор університету, професор
О. В. БОГАТСЬКИЙ,

ПРЕМІЇ РОЗПОДІЛЕНО

Підведено підсумки огляду-конкурсу на кращий нарис, оповідання, кореспонденцію, вірш, фотографію, малюнок, присвячені життю і діяльності Володимира Ілліча Леніна, здійсненню його заповітів, вивченю його теоретичної спадщини.

Жюрі вирішило дві перших премії присудити: А. А. Москаленкові — доцентові, та Л. С. Белозьоровій — студентці філологічного факультету.

Другі премії присуджено: Л. І. Дузь, В. В. Козаку — студентам філологічного факультету, В. М. Віленському, студенту хімічного факультету та В. О. Шишіну — фотокореспондентові.

Дві третіх премії отримали: Л. Пельцмахер та В. Сподарець — студенти філологічного факультету.

СКЛАД ДІЛЬНИЧИХ КОМІСІЙ

14 червня 1970 року відбудеться визначна подія — вибори до Верховної Ради СРСР.

Вчених, співробітників університету висунуто до складу дільничих виборчих комісій по виборах до Верховної Ради СРСР.

До складу комісії виборчої дільниці № 120/56 Центрального району м. Одеси обрано:

ПОЛІЩУКА Д. І. (голова комісії) — від професорів, викладачів, студентів та службовців ОДУ.

ТАРАПАНОВА В. І. (заступник голови комісії) — від організації професійної спілки працівників освіти вищої школи та наукових установ ОДУ.

ВОЛОШИНОВУ І. Є. (секретар комісії) — від комуністичної організації ОДУ.

ХМІЛЯРА В. Д. (член комісії) — від організації Добровільного товариства сприяння Армії, Авіації і Флоту ОДУ.

МАТЯШ Т. В. (член комісії) — від організації Добровільного товариства Червоного Хреста ОДУ.

КЕМЗИНА Б. О. (член комісії) — від організації професійної спілки працівників освіти, вищої школи та наукових установ ОДУ.

БОЗІНУ В. П. (член комісії) — від комуністичної організації ОДУ.

ЧУРАШОВА В. П. (член комісії) — від організації Ленінської Комуністичної Спілки Молоді ОДУ.

РУЩАК Л. П. (член комісії) — від організації Добровільного товариства Червоного Хреста ОДУ.

ЗІНЧУКА Є. П. (член комісії) — від професорів, викладачів, студентів та службовців ОДУ.

ЛОПАТИНУ С. Ю. (член комісії) — від організації Одеського відділення Українського товариства охорони пам'ятників культури.

До складу комісії виборчої дільниці № 124/60 Центрального району м. Одеси висунуто:

НЕЙДОРФА Я. Я. (голова комісії) — від професорів, викладачів, студентів та службовців ОДУ.

ШАКІНА А. Г. (заступник го-

лови комісії) — від організації професійної спілки працівників освіти, вищої школи та наукових установ ОДУ.

ЖИЦЬКУ З. М. (секретар комісії) — від комуністичної організації ОДУ.

БЕШЕВЛІ Л. Ю. (член комісії) — від організації Добровільного товариства Червоного Хреста ОДУ.

ГОРБА І. С. (член комісії) — від організації Добровільного товариства сприяння Армії, Авіації і Флоту ОДУ.

ЛИПЕЦЬКУ Е. В. (член комісії) — від організації професійної спілки працівників освіти вищої школи та наукових установ ОДУ.

МУДЕСІТІ М. П. (член комісії) — від комуністичної організації ОДУ.

МИРОШНИЧЕНКО М. В. (член комісії) — від професорів, викладачів, студентів та службовців ОДУ.

АНДРОНАТИ С. А. (член комісії) — від організації Добровіль-

Цифри і факти

● Заснована Леніним, створена Леніні... Ці слова стосуються газет «Искра», «Пролетарий», «Социал-демократ», «Правда» і багатьох інших більшовицьких видань, які випускались з ініціативи Леніна, при його активній участі, під його керівництвом. В дожовтневий період В. І. Ленін брав участь у створенні і редактуванні понад 30 газет, журналів, щотижневиків, які відіграли завдяки ленінському керівництву величезну роль у розвитку комуністичної преси.

● За особистою заявою В. І. Ленін в 1918 році був заразований в члени профспілки радянських журналістів і мав членський віктор номер перший.

● У другі роковини «Правди» трудящі висунули пропозицію оголосити 22 квітня (5 травня) 1914 року Днем робітничої преси.

● Шорічне святкування Дня преси було встановлено в 1922 році в зв'язку з десятиріччям газети «Правда» постановою ЦК РКП(б), схваленою XI з'їздом партії.

● В травні 1969 року минуло 50 років з дня заснування єдиного Державного видавництва.

● Радянський Союз займає перше місце в світі по випуску книг. Кожна четверта книжка, що виходить в світ на нашій планеті, видається в СРСР.

● За піввіку в СРСР випущено майже 2 мільйона назив книг і брошуру. Загальний тираж їх складає понад 30 мільярдів екземплярів.

● Загальний тираж праць В. І. Леніна за роки Радянської влади складає 348 мільйонів екземплярів, виданих на 100 мовах народів СРСР і зарубіжних країн.

● Щохилини в СРСР випускається три тисячі екземплярів книг і брошуру, в середньому по 4,7 мільйонів екземплярів в день.

● В СРСР видається близько восьми тисяч газет і понад чотири тисячі журналів видань.

● Разовий тираж всіх радянських газет і журналів складає понад 270 мільйонів екземплярів і перевищує чисельність населення країни.

● Газети у нас видаються на 57 мовах народів СРСР.

● Сорок тисяч екземплярів складав перший щоденний тираж газети «Правда», створеної Леніним 58 років тому. Тепер тираж «Правди» складає 8,5 мільйонів екземплярів.

● Нині у нас понад 30 видань друкаріються мільйонними тиражами.

● В нашій країні масовий рух активістів преси набув небувало широкого розмаху. Нині армія робсількорів нараховує понад 6,5 мільйонів робітників, колгоспників, представників інтелігенції.

● В СРСР — 4450 поліграфічних підприємств.

На знімку Ю. САВЧУКА: біля газети «Історик».

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОДЕСЬКІ ДРУЗІ СІМ'Ї УЛЬЯНОВИХ

В середині 1883 року з Симбірська до Одеси був переведений і призначений директором народних училищ Одеського учбового округу Володимир Гнатович Фармаковський. Багато років він працював у Симбірську під керівництвом Іллі Миколайовича Ульянова. Був учителем першої Симбірської гімназії, а потім п'ять років — інспектором народних училищ. Життя і робота двох просвітителів Іллі Миколайовича Ульянова, Володимира Гнатовича Фармаковського були віддані служженню народу. Осілти вони прихильники передових педагогічних ідей — К. Д. Ушинського, М. І. Пирогова. В їхніх поглядах відбулися істотні зміни, як і в усому житті російського суспільства. Неважаючи на реакцію та схватуло самодержавства, значна частина передової інтелігенції Росії повернулась обличчям не в бік міністрів Толстого, Делянова і Каткова, не в бік обер-прокурора святішого синоду Победоносцева, а до М. Г. Чернишевського, М. А. Добролюбова, Д. І. Писарєва — до революційної демократії. Ці ж зрушенні намітились у діяльності директора народних училищ І. М. Ульянова та його найближчого помічника — інспектора народних училищ Симбірської губернії Володимира Гнатовича Фармаковського.

До переїзду в Симбірськ В. Г. Фармаковський вже випустив у В'ятці свою «Русскую историю с присовокуплением истории всеобщей» (1875 рік, видавництво Красовського). В цей самий період було написано й видано двома виданнями «Школьную диетику» (1874 рік) — вчення про збереження здоров'я дітей, які відвідують школу.

Під впливом І. М. Ульянова Володимир Гнатович розпочав свою

велику працю «Методика правописания по воззрениям русских педагогов и учению экспериментальной школы», яку він закінчив і видав уже в Одесі. В ній він розглянув докладно і дав надзвичайно високу оцінку «Родному слову» К. Д. Ушинського.

Ілля Миколайович надзвичайно високо цінував наукові праці Володимира Гнатовича, хоча мав свою думку про походження Російської держави, яка не у всьому збігалася з точкою зору В. Г. Фармаковського. В свою чергу автор «Русской истории» в книзі «Начальная школа» дав об'єктивну оцінку всій діяльності Іллі Миколайовича, наводячи цифрові дані про зростання кількості шкіл та учнів у Симбірській губернії за період його роботи на посту інспектора і директора народних училищ. В. Г. Фармаковський посилається на досвід І. М. Ульянова і в інших своїх великих книгах, як, наприклад, «Педагогика дела» (1911 рік).

У працях «Методика ручного труда» (1889 рік), «Методика школьной дисциплины», випущений у рік смерті І. М. Ульянова (1886-й), та інших роботах В. Г. Фармаковського, незважаючи на те, що сім'я Ульянових після смерті сина і смерті Іллі Миколайовича «була під підозрою», посилається на експеримент, який проводив батько В. І. Леніна у Симбірську.

Творча дружба пов'язувала Іллю Миколайовича Ульянова з Володимиром Гнатовичем Фармаковським.

В Одеській учебний округ Фармаковський переніс досвід роботи з учителями. Він виявляє кращих учителів, що люблять свою роботу, організує з'їзди педагогів, залучає до цієї справи прогресивних професорів Новоросійського

університету, просуваючи по службі найбільш здібних. В цей час у поле зору В. Г. Фармаковського потрапив і вчитель школи з села Крива Балка, що розташована під Одесою, Василь Павлович Нежданов, батько великої російської співачки К. Д. Ушинського.

Діти Фармаковських дружили з дітьми Ульянових в Симбірську, випливали в одних і тих самих школах, виховувались за однією і тією ж системою, яка в той час називалася «ульяновською». Борис Фармаковський учився в одному класі з Володею Ульяновим, Мстиславом — з Дмитром. Маргарита Фармаковська — з Ольгою Ульяновою. Тільки діти Ульянових заїхали школу в Симбірську, а діти Фармаковських, розпочавши навчання в Симбірську, закінчували його в Одесі, переїхавши сюди разом з батьком. Маргарита Фармаковська кінчала другу Маріїнську гімназію разом з Антоніною Неждановою. Разом з нею ж вона працювала в Одеській жіночій гімназії протягом 8 років — з 1891 по 1899 рік. Це була не тільки гімназична дружба. Антоніна Нежданова була дуже близька до сім'ї Фармаковських. У них дома влаштовувались сімейні концерти, на яких Антоніна співала, а акомпонував їй шкільний товариш Володі Ульянова — Борис Фармаковський. Володимир Гнатович Фармаковський заплатив 100 карбованців за право навчання Антоніни Нежданової, коли вона вступала до 8 педагогічного класу. На той час (1890 рік) помер батько Антоніни Нежданової і догляд за розвитком, освітою і подальшим вихованням він взяв на себе Володимир Гнатович Фармаковський. Він же влаштував А. В. Нежданову викладачем російської та німецької мов в другу Одеську жіночу прогімназію, подаючи їй та своїй дочці, яка працювала в тій же гімназії, педагогічну й методичну допомогу.

Шкільний товариш Володі Ульянова Борис Фармаковський закінчив історико-філологічний факультет Одеського (тоді Новоросійського) університету у 1892 році. У великій Радянській Енциклопедії про Іллю Миколайовича Ульянова сказано: «Фармаковський Борис Володимирович (1870—1928 рр.) — радянський археолог, крупний дослідник в галузі класичної археології та археології Північного Причорномор'я, а також історії античного мистецтва. Член-кореспондент Академії наук (з 1914 року), дійсний член Академії історії матеріальної культури (з 1919 року) та її член-секретар з 1921 року до кінця життя».

Складний шлях проходить газета. Над її створенням трудяться не лише журналісти — працівники редакції, а й поліграфісти — лінотиписти, верстальники, друкарі...

З їх допомогою машинописні рядки перетворюються на металеві, а потім відтворюються у газетних шпальтах.

На знімку: лінотипистка, член ВЛКСМ Лідія ТИТОМИР набирає матеріали чергового номера газети «За наукові кадри».

ЧЕРВОНИЙ ТРАВЕНЬ

Зелен май. Буруни квіту.
Буйнохили кумача.
Усміх, звернений до світу,
На обличчі Ілліча.

Зелен май. Червоний
травень
І Весни поважний крок.
До ясних веде зірок!

Чим він славен?

Чим він дужий?
До безхмар'я,

до братання

У міцнім стисканні рук.

Пролетарського єдинання

Не розчепить чорний крук!

Зелен май, — то наша

врода.

А кумач, — то пломінь

серця.

Мужнім подвигом народу

Ми за мир стаем на герць!

І радіем білоцвіту,

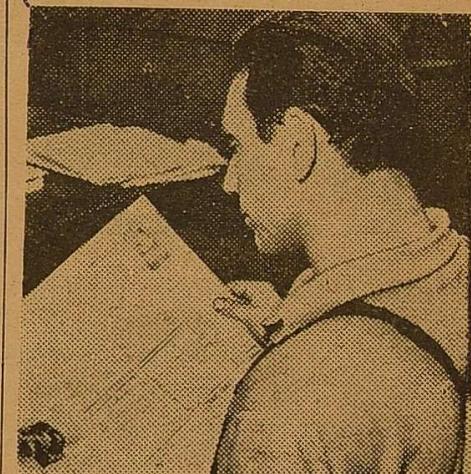
Буйнохилям кумача,

З щирим усміхом до світу

Йдем в колонах Ілліча.

Микола ПОДОЛЯН.

Розмістити газетні матеріали згідно макету — таке завдання верстальника І. ТРЕЙГЕРМАНА. З ним він успішно справляється.

За якістю друку уважно слідкує друкар Л. ЗІЛЬБЕРМІНЦ.

Фото В. РЕШЕТНИКОВА.

ПУТЬ В РАЗВЕДКУ

«зеленого» юношу, потянуло в разведку. Правда, с дитинства привлекала романтика. Рассказы о приграничниках, приключенческие повести, детективы просто «поглощались». Захватывали высотные полеты отважных советских стратонавтов, подвиг челюскинцев — первых Героев Советского Союза. Возможно, все это сыграло определенную роль в выборе будущей военной профессии.

И вдруг — война. Меня назначили комиссаром стрелкового батальона в действующую армию. Нужно было во что бы то ни стало отстоять Москву.

Там я встретился с человеком, которого уважал, как родного отца. Старший батальонный комиссар Кузнецов, по просьбе которого и откомандировали меня в штаб, встретил сердечно, тепло. Павел Александрович

расспрашивал о самочувствии, о семье. О себе умалчивал, и, казалось, не собирался удов-

летворить мою любознательность. Только после ужина, состоявшегося в кабинете, он посмотрел на меня прищуренными глазами, спросил:

— Вижу, что не разгадал, зачем вызвал тебя?

Я кивнул и открыто посмотрел на добродушное лицо своего недавнего начальника.

— Скажи, Василий Афанасьевич, ты не изменил прежнего желания попасть в тыл врага?

Конечно, я мечтал об этом, но вопрос был неожиданным, и я заколебался. Промедление с ответом разочаровало Кузнецова и он переменил тему разговора. Уже на прощанье бросил:

— Подумай, а утром скажешь.

Находясь в светлом, с задрапированными окнами комнате, я с нетерпением ожидал рассвета.

Разбудил солдат, чтобы отвести на завтрак. Вскочил, как ошпаренный. До назначенной встречи с комиссаром оставалось несколько

минут. Быстро привел себя в порядок и побежал на прием к «огоньку». Войдя в кабинет, отдал честь и доложил:

— Товарищ комиссар, я согласен идти в тыл!

Павел Александрович поднялся из-за стола, подошел ко мне.

— Я очень рад, что не ошибся, товарищ старший политрук, иного ответа от тебя и не ожидал.

Он зашагал по небольшому кабинету, что-то обдумывая. Затем остановился у стены, раздвинул занавеску, закрывавшую секретную карту, попросил меня подойти к ней.

— Я рекомендовал тебя комиссаром отряда, предназначенному к выброске вот в этот район.

Он не назвал его, как-будто опасаясь, что стены могут услышать место приземления, а оставил острие карандаша далеко от линии фронта. Мне бросилась в глаза крупная надпись — Брест. Обрадовался, что отряду придется

ся лететь в район предстоящих действий на самолетах и десантироваться парашютным способом. Даже защемило сердце от мысли, что сбываются мечты и впереди ждет интересное, неизведанное, таинственное.

— Опреды придется выполнять очень ответственные задачи. Завтра ты познакомишься с командиром отряда. Пока изучи местность по карте.

Разговор был закончен, и я отправился в спешчать знакомиться с обстановкой. Еще не зная подробностей предстоящего задания, в голове стали рождаться варианты проведения разведки, взрывов железнодорожных эшелонов, нападений на автоклонны с целью захвата пленных, проникновения в гарнізони врага для установления состава, принадлежности войск и осуществление диверсий. Фантазии рождались одна за другой.

Всеказалось радужным, простым, возможным и во всяком случае — не страшным. Так на первом

(Продовження на 4-й стор.).

вый взгляд представлялся мне глубокий тыл врага.

С командиром отряда капитаном Топкиным я познакомился на второй день.

В ночь на шестое сентября две группы отправились на Московский центральный аэродром. В глубине летного поля нас ожидали два транспортных самолета. В одном разместилась группа капитана Топкина, а в другом — моя. Взревели моторы и самолеты один за другим взмыли в воздух, изменив курс на запад. Наш летел низко, словно призванный левым крылом к видневшейся железной дороге. Ему предстояло произвести посадку на аэродроме в Андреаполе для дозаправки. Самолет Топкина с дополнительными баками набрал нужную высоту и потерял из вида.

Над Андреаполем самолет принял за фашистский и обстреляли. Пришлось вернуться. На второй день вылетели на самолете, выбросившим группу Топкина. Наш, изрешеченный осколками снарядов, поставили в ремонт. Но и в этот раз неудача была нашей спутником. В районе выброски стояли грозовые тучи и самолет снова приземлился в Москве.

В третий раз мы на высоте 3500 метров подлетели к линии фронта. Небо бороздил веер прожекторных лучей, а от земли тянулись линии трассирующих пуль. Вдруг самолет попал в луч прожектора и вокруг него стали рваться снаряды. Корпус вздрогнул и самолет пошел к земле. Годело крыло.

Летчик первого класса (майор Яковлев), маневрируя, ушел из под луча и сбил пламя. После слепящего света наступила пуга-

Вперше цього року в нашому вузі проходили змагання з ручного м'яча, в організації яких взяли активну участь тренер команди А. П. Предехе та члени збірної команди М. Лях, В. Шергела і В. Линовецька та ін.

Серед чоловічих команд вдало виступили спортсмени геолого-географічного факультету. Вони й здобули перше місце. На другому місці — команда хіміків, на третьому — спортсмени механіко-математичного факультету.

Непривідні місця розподілено так: на четвертому місці — факультет романо-германської філології, на п'ятому — біологічний, на шостому — історичний, на сьомому — філологічний, на восьмому — фізичний, на дев'ятому місці — юридичний факультет.

Серед жінок першість здобула команда філологічного факультету. На другому місці — спортсмени механіко-математичного факультету, на третьому — біологічного.

З чемпіонів-філологів слід відзначити гру В. Линовицької, В. Колесник та А. Дорошенко.

М. БУДІАНСЬКИЙ.

Закінчилася першість університету з волейбола серед чоловічих команд. Переможець — команда юридичного факультету. Друге і третє місця здобули відповідно спортсмени геолого-географічного факультету та факультету романо-германської філології.

А. ЛУПОЛОВЕР.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, комитета ЛКСМУ и профкома Одесского ордена Трудового Красного Знамени государственного университета им. И. И. Мечникова, гор. Одесса. Адреса редакции: Одесса, вул. Петра Великого, 2. Одеська міська друкарня.

БР 00285

ПУТЬ В РАЗВЕДКУ

(Продовження. Поч. на 3-й стор.).

ющая темнота. Только светящийся циферблат показывал, что самолет набирал необходимую для выброски высоту. Скорость увеличивал попутный ветер, а время тянулось медленно и от нервного напряжения нас клонило ко сну.

Тревожно прозвучала сирена, требуя приготовиться к прыжку. С обеих сторон фюзеляжа открылись двери в бесконечную пустоту с далекими холодными звездами. По телу пробежала дрожь.

— Смотрите, смотрите, товарищ комиссар, внизу сигналят! — радостно закричали стоящие впереди меня у двери радистка Лida Тянутова и пулеметчик Константин Мурехин:

— Пошли! — скомандовал инструктор парашютного спорта старший лейтенант Борис Петров.

Друг за другом нас поглощала тьма... Встречала группа Топкина.

Мы приземлились в километре от деревни Велька Гать, куда вечером, перед нашей выброской, прибыл полк СС. Фашисты, несомненно, заметили полет самолета и могли «прочесать» наш массив, отделенный от поля заблокированной полосой в 180—200 метров. Позади начинались знаменные Пинские болота.

Пока мы прятали грузовые мешки с боеприпасами и взрывчатым веществом, наступил рассвет. Боясь выдать себя, решили днем не отходить по открытому болоту. Ночью бойцы задержали местных жителей, деливших между собой содержимое парашютного мешка. Они приняли тол за мыло и вторично пришли целыми семьями.

А после обеда лесной массив посетил еще один незнакомец. Он

перебрался через болото на наш островок и стал углубляться в лес. Выйдя на поляну, остановился у скошенной травы и начал осматривать чащу. Казалось, что человек ищет грибы.

Не хотелось встречаться с неизвестным гостем и раскрывать свое местонахождение, но в редком лесу невозможно было укрыться. Пришло незнакомца задержать.

Пришел назывался Мироном Букатевичем. Он рассказал, что пошел на свой участок, чтобы увидеть, кто прошлой ночью сбрасывался с самолетов. С любопытством рассматривал незнакомец форму одежды Красной Армии и офицерские знаки различия. Время от времени он бросал быстрый взгляд в глубь леса.

— Зачем тебе понадобилось в воскресный день идти на работу?

— Хотелось узнать, правду ли говорят каты, что Красная Армия разбита и Москва пала. Теперь я убедился, что они врут.

Словоохотливый немолодой человек рассказал, что ночью полиция изъяла у одного из жителей взрывчатку. Мужика арестовали и на допросе били, но он ничего не сказал. Тогда немцы приказали сжечь дом «партизана», а хазяина бросить в огонь.

Об этом нам уже было известно. Мы поверили в искренность Букатевича и отпустили его. Однако следом за ним направили в деревню разведку.

Полученные данные встревожили. Оказалось, что в лагерь приходил опытный немецкий шпион.

Солнце клонилось к закату. Все с нетерпением ожидали сумерек, чтобы отойти в болота и «оторваться» от гитлеровского гарнизона. Но мы не успели. С центрального поста наблюдения прибежал запыхавшийся солдат Степан Сотников и, еле переводя дыхание, доложил, что от южной окраины деревни в нашу сторону движутся немцы.

Мы ждали этого момента, но не думали, что немцы нападут под вечер. В темноте труднее ориентироваться. Загадочным показалася замысел врага.

«Не окружены ли?» — возник вопрос и мысленно следовал ответ, что «все равно отходить некуда».

— Степа, передай, чтобы все заняли места по расчету. Огонь открывать при подходе фашистов к болоту, — спокойно и совсем не

по-командирски отдавал распоряжение Топкин. Он понимал, что такое обращение в минуту тяжелой опасности лучше любого жесткого приказа.

Раздвинув кусты, я внимательно всматривался в бинокль. К болоту подходили солдаты в черной форме с автоматами на груди. Раздался глухой выстрел, и позди нас с резким звоном разорвалась мина. С флангов застручили два станковых пулемета. Одновременно фашисты открыли автоматный огонь и вокруг засвистели пули.

Выход был один — защищаться. На фашистов обрушился шквал прицельного автомата-пулеметного огня. Друг за другом падали оккупанты, а те, кто оставался, продолжали стрелять уже машинально. Своебразная психическая дуэль длилась секунды. Противник не выдержал и залег.

(Закінчення в наступному номері газети).

Загін В. П. Цвєткова перед відправленням у тил ворога (5 вересня 1942 року).

НАУКА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА

СЛОВО ПРО СЛОВО

ла визволена «від її буржуазних пут, від її поневолення капіталові, від її рабства перед інтересами брудного капіталістичного користолюбства» (В. І. Ленін).

У зв'язку з тим, що слово наука могло вживатись у двох значеннях, а це могло викликати непорозуміння, в середині XIX ст. в значенні «навчання» почало вживатись новоутворене слово освіта. Воно було утворене шляхом префіксації від праслов'янського слова світ, яке мало значення «ясне, біле, близкуче». Та згодом слово освіта в українській літературній мові стало вживатись не тільки в значенні «навчання», а й у значенні «сукупність систематизованих знань, умінь, навичок, здобутих у процесі праці і в результаті навчання». У цьому значенні його часто вживав і В. І. Ленін: «Треба, щоб уся справа виховання, освіти і навчання сучасної молоді була вихованням в ній комуністичної моралі».

Майже одночасно із словом освіта в українській мові почало вживатись іншомовне слово культура.

Слово культура — латинське. У латинській мові воно утворилося від дієслова культівare, тобто «управляти, керувати вирощуванням корисних сільськогосподарських рослин». Отож, первісне значення слова культура було — «обробіток, догляд і вирощування корисних сільськогосподарських рослин».

Згодом, у тій же латинській мові слово культура зірка стало вживатись і в перевісному значенні — «освіта, виховання, духовний розвиток людини, народу». У цих двох значеннях слово культура з латинської і було запозичене в західноєвропейські мови. Давно вже помічено, що запозичене в якусь мову чуже слово починає в ній або втрачати свої первісні значення, або розширювати, а то й набувати зовсім нових значень. Таке сталося й з словом культура. Наприклад, у французькій мові слово культура стало вживатись, по-перше, що в значенні «все, що зроблено суспільством на його користь», по-друге, воно далеко частіше, ніж у латинській мові, стало вживатись у значенні «освіта, виховання, духовний розвиток людини, суспільства». У середині XIX ст. слово культура в наведених значеннях і було запозичене із французької мови в російську та українську. На російському ґрунті, передусім у творах послідовників марксизму, слово культура стало вживатись у значенні «сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством на протязі його історії». Отож, всі матеріальні цінності, створені народом, становлять матеріальну культуру, а духовні досягнення в галузі науки, літератури, мистецтва тош становлять його духовну культуру.

Кожній суспільній формациї відповідає своя культура. Кожна нова суспільна формація успадковує й критично використовує досягнення попередньої культури, щоб створити свою.

А. МОСКАЛЕНКО.

В. о. редактора М. РИБАЧУК.

Зам. № 2064—1000.